

HVOR HAR JEG HJEMME, HVORFRA MIN FREMTID GÅ . . . ?

AF MUSTAFA KEMAL TOPAL

ØNSKET OM AT REJSE TILBAGE
OG VÆRE SELVSTÆNDIGE,
DET VIL SIGE AT VÆRE
UAFHÆNGIGE AF DET DANSKE
SAMFUND, ER EN AFGØRENDE
FAKTOR I DE KURDISKE
INDVANDRERES LIV I DANMARK,
HVLKET SAMTIDIG FORHINDRER,
AT DE KAN TAGE EN UDDANNELSE
OG HAVE FREMTIDSPLANER.

Da jeg kom til Danmark fra Tyrkiet i 1996, blev jeg chokeret over hvor mange familier i min slægt, der ikke vidste hvilke skoleklasser deres børn gik i. I modsætning hertil viste de mig tydeligt, hvor stolte de var af mig, for jeg var den første i slægten, der blev optaget på et universitet.

Men samtidig var der nogle få personer i slægten, der gik på gymnasium i Danmark. Men ingen var stolte af dem eller viste dem respekt, og at de var på rette vej i forhold til deres fremtid. Jeg blev respekteret mere end dem og fik en høj status i familiens hierarki, idet jeg gik på universitetet i Tyrkiet. Det land som de savnede og hele tiden ønskede at rejse tilbage til.

På baggrund af ovennævnte kan det være interessant at se nærmere på hvilke årsager, der ligger til grund for denne indstilling, og hvordan den hænger sammen med mine forfædres ønske om at rejse tilbage til, hvor de kommer fra. Idet jeg mener, at første-generations ønske om at rejse tilbage også gælder for den anden og tredje generation¹⁾. Dette ønske skaber en betydelig forhindring i forhold til at tage en uddannelse i Danmark. I min argumentation vil jeg også overordnet kigge på, hvordan det kurdiske samfund har positioneret sig selv, og hvordan de bliver positioneret i Danmark af danskerne.

Det er næsten en kendsgerning i Danmark at en stor del af indvandrerbørn ikke klarer sig godt i uddannelsessystemet i forhold til deres danske kammerater. Især når det handler om en videregående uddannelse. Det er kun halvdelen, der får sig en uddannelse (Hummelgaard og Nielsen 2006:BT). Der kan være mange grunde til det; måske er det

Hvordan kan det være, at kurdiske børn i Tyrkiet får en videregående uddannelse, mens de kurdiske børn i Danmark ikke bliver så succesfulde som forventet, selvom unge i Danmark har bedre chancer både socialt og økonomisk?

det danske uddannelsessystem, der ikke er udrustet til at rumme unge personer, med anden etnisk baggrund end den danske. Eller også forholder det sig således, at indvandrerfamilier ikke er gode til at motivere og hjælpe deres børn i gang med en uddannelse. Men jeg vil i denne artikel lægge vægten på den sidste forklaringsmodel, nemlig ”manglende involvering fra familiens side”, fordi denne vinkel er en vinkel som endnu ikke er blevet taget op på området.

Det er rigtigt, at mange indvandrerfamilier ikke taler godt dansk og ikke kender det danske system, hvilket skaber hindringer for deres børns tilpasning i det danske system. Men vi skal også være opmærksomme på, at det ikke kun kan være deres skyld. På baggrund af at være involveret i forskellige nationer, samfund, kulturer og fællesskaber oplever indvandrere sig typisk udenfor det etablerede samfund (Ucok

FOTOS FRA KURDISTAN: ZBIGNIEW KOSC

2006:15). Selvom der er en konsensus om, at sproglige og kulturelle forhindringer spiller en stor rolle i at indvandrerbørn ikke tager en uddannelse, siger min egen erfaring noget andet. Først en lille historie om mig selv.

HISTORIEN OM MIG SELV

Jeg er kurder fra Tyrkiet. Jeg er vokset op i en kurdisk landsby, der er omgivet af tyrkiske landsbyer og byer. Min mor er analfabet og taler kun kurdisk. Indtil jeg startede i folkeskolen, kendte jeg ikke et eneste tyrkisk ord. Jeg vil gøre opmærksom på, at kurdisk ikke er et anerkendt sprog i Tyrkiet. Tyrkisk er det eneste undervisningssprog. De eneste tyrkere i landsbyen var skolelærere. Det var dem, der lærte os at tale tyrkisk. I min tid var der højst 10 lærere til mindst 500 børn. Vi talte kun tyrkisk til dem. I pauser,

efter skolen og hjemme talte vi igen kurdisk til hinanden. Jeg gik i folkeskolen i landsbyen. Der var intet gymnasium, derfor flyttede jeg alene til byen. I tre år boede jeg hos min tante for at begynde min uddannelse. Vi boede i et ghettoområde, derfor var situationen ikke meget anderledes; vi talte kurdisk til hinanden derhjemme og på gaden. I Tyrkiet skal man op til en national eksamen for at blive optaget på universitetet. Efter eksamen blev jeg optaget som bygningsingeniør.

Det jeg vil argumentere ud fra den ovennævnte historie er, at sproglige og kulturelle forhindringer ikke er fuldstændig afgørende for, at et indvandrerbarn kan klare sig godt i et andet land end sit oprindelige. Jeg er ikke en mønsterbryder eller en undtagelse, der har klaret sig udmærket i Tyrkiet på trods af mange sproglige og kulturelle forhindringer. Min lillebror er uddannet sociolog fra Tyrkiet, og min lillesøster læser nu geografi på universitetet i Tyrkiet. I min landsby er der mindst én fra hver familie, der har en videregående uddannelse. Derfor er det interessant at spørge, hvordan det kan være at kurdiske børn i Tyrkiet får en videregående uddannelse, mens de kurdiske børn i Danmark ikke bliver så succesfulde som forventet, selvom unge i Danmark har bedre chancer, både socialt og økonomisk? Eller hvordan kan det forklares, at selvom jeg er kommet til Danmark som 23 årig, er jeg i gang med at tage en uddannelse, mens kurdere, der er født og opvokset her ikke gør det, selvom de taler og skriver bedre dansk end jeg gør?

FAMILIENS ROLLE

Jeg mener, at den afgørende forskel er, at familierne i Tyrkiet er bedre motiveret til at hjælpe deres børn til at tage en uddannelse end de kurdiske familier i Danmark. Familierne i Tyrkiet lever for at give deres børn en god opdragelse, og de sørger for at deres børn får en god uddannelse. Mens de fleste af familierne her i Danmark har afgivet deres børns uddannelsesfremtid til det danske system. Det er det danske system, der skal tage sig af dem og give dem en uddannelse. Men børnene kommer ikke

til klare sig godt alene i det danske system, når de mangler støtte fra baglandet (Schmidt og Jakobsen 2000), fordi man ikke bare kan tage en uddannelse ved at gå i skole. Der kræves mere end det.

Jeg vil forklare lidt mere om, hvad jeg mener med motivation og baggrundsstøtte. Men først vil jeg igen fortælle lidt om min familie i Tyrkiet; min far har kun gået tre år i folkeskole, og som tidligere nævnt er min mor analfabet. Min far er landmand, og min mor er hjemmegående. Min fars største ønske var at vi, mine søskende og jeg, skulle tage os en uddannelse. Vi var tæt på at være fattige dengang. Min far har gjort alt for, at vi kunne tage en uddannelse. Han tog overarbejde, lånte penge fra folk og sparede så meget, at han kunne betale vores skoleudgifter. Han sagde, at kun på den måde kunne vi redde os fra fattigdommen. Vi skulle ikke kun redde os, men også familien. Hvis vi kunne få en uddannelse og flytte til byen, kunne vi også forsørge vores forældre. Vores uddannelse var en slags investering for familien. Det vil sige, indtil vi tager en uddannelse forsørger vores forældre os. Når uddannelsen er færdig, og når vi har fundet et arbejde, tager vi os af forældrene. Derfor satte min far alt på, at vi kunne få os en uddannelse. Det var ikke kun mine forældre, der støttede os gennem skoleforløbet. Slægten og naboerne støttede os også. De gav os lomme penge, købte tøj, og min fars familie, der boede i Danmark, sendte også penge, så vi kunne gå i skole. Det var ikke kun økonomisk støtte, vi fik af dem. Familien og slægten viste på mange måder, at de var stolte af os. Derfor kæmpede vi hårdt for ikke at misbruge deres tillid.

Men den kurdiske familie i Danmark har en anden motivation end den kurdiske familie i Tyrkiet. Næsten alle kurdere i Danmark er først og fremmest kommet her til som gæstearbejdere for at tjene penge og derefter rejse tilbage. Det er stort set grunden til, at en stor del af den første- og anden-generation af kurdere ikke har en stærk forbindelse til det danske system. De har næsten ingen investeringer i Danmark. Alle de penge de sparede op, sendte de til Tyrkiet. De ønskede, at deres børn skulle gå i skole i Tyrkiet, altså tage en

uddannelse med deres støtte i hjemlandet. Men deres håb blev ikke opfyldt; deres forkerte investeringer kostede dem meget. Børnene klarede sig ikke godt i uddannelsessystemet i Tyrkiet, fordi de vidste, at deres far kunne hente dem til Danmark, hvor de troede, der var et bedre liv end i Tyrkiet.

Der var to slags elever i folkeskolen i Tyrkiet; dem hvor faderen boede i Danmark, og dem hvor faderen boede i landsbyen. De elever, der havde deres far i Danmark kæmpede ikke så hårdt som de andre for at få gode karakterer, idet de vidste, at deres far kunne hente dem til Danmark, hvis det gik galt. Faktisk ønskede hele landsbyen at komme til paradis – til Danmark. Forestillingen om livet i Danmark var bedre end alt andet. På grund af de to faktorer, og Tyrkiets økonomiske og sociale ustabilitet, har mændene i de sidste 15-20 år været nødt til at hente deres familie fra landsbyen til Danmark, selvom de egentlig ikke ønskede at gøre det. Det vil sige, at det aldrig har været på dagsordenen for familien, at deres børn skulle tage en uddannelse i Danmark.

FORSTÅElsen AF UDDANNELSE OG SELVSTÆNDIGE BRANCHER

For at gå i gang med en uddannelse i et land, skal man have fremtidige planer i dette land. Men kurderne havde ikke nogen langsigtede planer i Danmark, for de kom hertil for at tjene penge og rejse hurtigst muligt tilbage til, hvor de kom fra. De er ikke kommet til Danmark for at tage en uddannelse. De ønskede – i en vis grad – at stå udenfor systemet og ikke blive helt involveret i det.

Hvis jeg skal søge at samle nogle pointer ud fra de ovennævnte historier, er det tydeligvis ikke kun et spørgsmål om sprog og kultur, der afgør om indvandrerbørn klarer sig godt i uddannelsessystemet. Familiens fremtidsplaner og forventninger til deres børn spiller også en afgørende rolle. Kurdiske familier i Tyrkiet ved, at de ikke har en anden udvej end at sende deres børn i skole, hvor de kan tage en uddannelse og redde både sig selv og familien fra fattigdom. Derfor gør familien alt for at støtte deres børn for at sikre, at de kan ta-

ge en uddannelse. Men den kurdiske familie i Danmark er kommet for at tjene penge og lever med længslen om, at de en dag kan rejse tilbage. Den afgørende forskel mellem de to familier er, at familien i Tyrkiet er klar over, at “uddannelse er en god investering”, mens familien i Danmark tror “at være i Danmark er en god investering”.

Der kræves meget for, at man kan tage en uddannelse i Danmark; man skal være i uddannelsessystemet i 10-15 år. Men man kan jo også bare score kassen med et arbejde på et pizzeria i tre år, hvor der ikke kræves meget. Det vil sige, at uddannelse er en langvarig investering – i forhold til et arbejde – hvor der kræves kompetencer, der er svært opnåelige for en med en anden etnisk baggrund end dansk. På den måde bliver familiens succes på det danske arbejdsmarked også afgørende (Nielsen 2002:12).

Uddannelse er en god investering ikke bare økonomisk, men også socialt. Man har en bedre livsstil og social status. I indvandrerkræde tror man, at en pizzabager tjener mere end en folkeskolelærer eller en pædagog. Derfor kan man købe sig en BMW og bygge et lille slot i landsbyen i Tyrkiet, hvis man altså arbejder på pizzeria i kort tid. Derfor er der mange anden-generations kurdere, der foretrækker at arbejde på et pizzeria frem for at begynde på en uddannelse. En stor del af kurderne arbejder i pizzeriaer, restauranter, grønthandlere, kiosker og som taxa-chauffører. Ifølge Kurdisk Kultur Center i København er der 700 pizzeriaer og restauranter, der drives af kurdere.

Alle disse erhverv er en slags selvstændige brancher, hvor folk kan arbejde som det passer dem og stort set efter deres egne regler (Rezeai 2002:38). Det vil sige, at de arbejder for sig selv og ikke for eller med danskere. Det, jeg vil understrege med dette, er at de ovennævnte brancher giver indvandrere mulighed for at tjene mere, hvis de vil arbejde over, men samtidig giver disse brancher dem også mulighed for at være uden for systemets kontrol og minimere deres interaktion med det danske samfund. Kurdiske indvandre-re er kommet til Danmark for at tjene

penge, ikke for at tage en uddannelse. Derfor prioriterer de penge højere end alt andet.

Det skyldes også, at indvandrere forstår uddannelsesbegrebet anderledes end danskere. Det, der mangler i indvandrer kredsen er, at fleste af dem kun ser uddannelsen som en økonomisk sikkerhed eller som et arbejde. De er ikke opmærksomme på, at en god uddannelse samtidig giver en bedre livsstil, livskvalitet, prestige, mange økonomiske og sociale muligheder. Den indsnævrede forståelse stammer igen fra ønsket om at rejse tilbage og være udenfor systemet. For det at være udenfor systemet i Danmark forøger håbet om, at de en dag kan rejse tilbage.

Indtil nu har jeg prøvet at forklare det fra familiens side, hvordan ønsket om at rejse tilbage og motivationen for det bliver en hindring for indvandrerbørn med henblik på at begynde en uddannelse. Min anden hensigt med denne artikel er at finde svar på, hvorfor tredje-generationsindvandrere også er dårlige til at tage en uddannelse i Danmark, og hvilken rolle det danske system spiller her. Som tidligere nævnt er grunden til, at anden-generationsindvandrere ikke kunne tage en uddannelse, at de var ofre for første-generationens ønske om at rejse tilbage. Den generation taler godt dansk, har kendskab til det danske system, men fravælger at blive involveret i det danske system for at opfylde farens ønske om at tjene nok penge til huset i landsbyen, spare op til de dårlige dage og investeringer i Tyrkiet. Nu oplever den generation en konflikt med sig selv om, hvorvidt de har gjort det rigtige ved at gå i farens fodspor. De siger næsten det samme, *vi bliver ikke til noget. Vi tænkte på at tjene penge til vores far og åbne et pizzeria, men vores børn må ikke opleve det samme osv.*

Ønsket om at rejse tilbage, som vi har sagt før, var en afgørende faktor i første og anden-generationsindvandreres liv i Danmark. Kan vi tro på, at dette ønske ikke eksisterer for tredje-generationen, idet det er dem, der er født her og ikke har tilbragt meget tid i det land, som de første to generationer savner?

HISTORIEN OM SEHMUZ

Før jeg går nærmere ind i det, vil jeg fortælle en anden sand historie; Sehmuz²⁾ er 14 år gammel. Han er født i Danmark. Faren har været gift med en dansker, før han giftede sig med Sehmuzs mor, som er kurder. Faren taler flydende dansk og er godt integreret. Men han valgte at gifte sig med en fra Tyrkiet, for han troede, det kunne blive bedre, hvis han levede resten af livet med én, som han har fælles kultur og sprog med.

Sehmuz har lige været i Tyrkiet for at holde sommerferie i tre uger. Han spørger mig, om jeg har savnet min landsby, som jeg ikke har besøgt i de sidste 10 år. Jeg siger "nej" for at få hans reaktion. Han bliver sur på mig. Han beskylder mig for at være for dansk, og han forstår ikke, hvorfor jeg ikke savner min landsby. Han siger, at han ikke har savnet Danmark, mens han har været i landsbyen. Han var uheldig over at komme tilbage til Danmark. Han siger, at han kan lide Danmark, og han har skole og venner her, men han ville bo i landsbyen, hvis han havde haft nok penge.

I forbindelse med en tvangsægteskabsundersøgelse har jeg før interviewet 21 kurdiske kvinder, der var første- og anden-generationsindvandrere³⁾. Alle mente det samme om Danmark; de følte sig trygge i Danmark, men de følte sig ikke hjemme. Sehmuz er et eksempel på, at ønsket om at rejse tilbage, ikke at finde sig i og ikke involvere sig i det danske system, stadig eksisterer, også hos tredje-generationen. Sehmuz er en dygtig dreng i skolen, og samtidig er han måske på vej til at blive en fodboldstjerne.

Men hvordan kan det være, at hans tilknytning til landsbyen, som han kun besøger hvert andet år om sommeren, er stærkere end tilknytningen til Danmark? Der er ikke noget galt i at savne sit eget land og ønske at bo der. Men det er et problem, hvis ønsket samtidig er en hindring eller en blokering for bedre tilknytning til Danmark. Sehmuz har også en halvsøster, der er dansk, og farens største ønske er, at han enten tager sig en uddannelse eller bliver fodboldspiller i Danmark. Men selv om faren ønsker dette, gør han også noget

andet. Han blev skilt fra en dansk kvinde og *vendte tilbage til sine rødder* med sine egne ord. Han ønsker altid at rejse tilbage, selvom han er klar over, han ikke kan det nu på grund af børnene, der går i skole her, og han ikke har nok penge til at leve i landsbyen. Derfor lever han nu med drømmen om, at han kan tage tilbage, når han er pensioneret. Faktisk lever første- og anden-generation med samme drøm.

Sådanne tanker som faren har, påvirker sikkert Sehmuz meget. Fordi han har en klar holdning; *danskere er danskere*, og *vi er kurdere*. Der kan være to årsager til den holdning; enten har faren givet sine uopfyldte ønsker videre til Sehmuz uden at være opmærksom på det, eller der er nogen der viste Sehmuz, at han er anderledes end dem. Det vil sige systemet eller danskere. Derfor bliver det interessant at spørge, kan det være Danmark eller det danske system, der bevidst eller ubevidst har skabt hindringer, der blokerer for at indvandrerbørn kan tage sig en uddannelse i Danmark eller føle sig hjemme her?

KURDERNES SÆRLIGE TILKNYTNING

Hvis tyrkerne, eller folk fra en anden nation der har deres eget land, vil rejse tilbage, vil det være mere logisk og måske mere forståeligt end i tilfældet med kurderne, der ikke har deres eget land. Især for kurderne der kommer fra midt i Tyrkiet. Der er omkring 10-15.000 kurdere fra Tyrkiet i Danmark. De kommer fra 5-6 forskellige landsbyer, der er omgivet af tyrkiske landsbyer og byer. De kom dertil fra Østtyrkiet, Kurdistan, for 150 år siden. De har ingen forbindelse med deres rødder. De er kurdere, men deres sprog indeholder mange tyrkiske ord, idet sproget hverken kunne udvikle sig eller moderniseres efter deres flytning. Og kurdisk er ikke et anerkendt sprog i Tyrkiet, derfor degenererer sproget fra generation til generation. Nye generationer snakker tyrkisk med hinanden, idet det er lettere for dem på den måde, fordi det kurdiske vores forældre snakker, har et meget begrænset ordforråd.

En anden oplevelse som jeg blev chokeret over, da jeg kom til Danmark, var mine herboende onklers forhold til Danmark.

Når der var landskamp mellem Danmark og et andet land ønskede de, at Danmark skulle tabe kampen. De boede i Danmark, men samtidig ønskede de ikke, at Danmark skulle vinde. Hvis kampen var mod Tyrkiet, kunne jeg forstå dem til en vis grad, idet det var det land, de kom fra.

En af årsagerne til at kurdere i Danmark ikke rejser tilbage til Tyrkiet er, at Tyrkiet ikke er venlige mod sine kurdiske statsborgere. Demokratiet i Tyrkiet er ikke godt, og derfor oplever kurderne mange grusomheder, når de vil udøve deres rettigheder. Derfor kan kurderne i Danmark ikke lide Tyrkiet, for på en eller en anden måde har de oplevet grusomheder der. Det interessante her er, hvorfor kurderne i Danmark vil ønske, at Tyrkiet skal sejre over Danmark? Tyrkiet var heller ikke direkte deres land. Hvorfor ser de ikke kampen, som en kamp mellem to fremmede nationer? Det kan være forståeligt, når deres tilknytning til Tyrkiet er stærkere end til Danmark. Men hvorfor ønskede de, at Danmark skulle tabe til et hvilket som helst andet land? Muhammed tegningerne og den medfølgende krise har vist, at en del af danske indvandrere har nogle hadske følelser mod Danmark og det danske system. Men hvor kommer det fra, kan det være, at det er et resultat af, at de er blevet behandlet anderledes eller undertrykt af den danske system?

Som et svar vil jeg mene, at kurderne i Tyrkiet er mere accepteret i det tyrkiske samfund end kurderne i det danske samfund. I Tyrkiet får man et id-kort efter man er født, hvor der står, at ens nationalitet er tyrkisk, og religionen er islam. Disse ting kan ikke ændres. Det vil sige, at kurderne i Tyrkiet ses som tyrkere. Derfor er der ikke direkte begrænsninger for, at en kurder kan tage en uddannelse eller et arbejde. En kurder i Tyrkiet – under den identitet – kan blive alt hvad hun/ han vil. Men hvis man er politisk bevidst og aktiv, er det noget helt andet. Det vil sige, hvis man ikke råber op om kurdernes rettigheder og undertrykkelse er der ingen forskel mellem en tyrker eller en kurder.

Men det er ikke sådan i Danmark. Kurderne er her først og fremmest stemplet

som indvandrere/flygtninge eller fremmede. Når religioner, sprog, kulturer, hudfarver osv. er meget anderledes fra hinanden, bliver den forskellighed mere tydelig. I Danmark skal en kurder leve op til nogle kriterier for at blive accepteret i samfundet. Kurderen skal snakke dansk, være godt integreret, skal have nogle kompetencer for at vise, at hun/han er en del af samfundet. Nogle gange er det ikke nok, at kurderen opfylder de kriterier. Min svoger har kæmpet i to år for at finde et arbejde, efter han blev færdig med sin uddannelse. Der er mange indvandrerbørn, der har store problemer med at finde en praktikplads og et arbejde. En undersøgelse, som er lavet af Mogens S. Mogensen, viser, at indvandre konverterer til kristendommen for at gøre det lettere for dem at finde arbejde. Samtidig skifter de også deres navn og statsborgerskab. Tidligere undersøgelser fra Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut viser, at selvom arbejdsløse indvandrere er bedre uddannede end danskere, har de mindre chancer end danskere for at få et job (Hummelgaard og Nielsen 2006:BT).

Mange af mine fætre siger, at de ikke vil have en uddannelse, fordi uanset hvad de gør eller bliver, kommer danskerne ikke til at acceptere dem. Den forskelsbehandling af danskere, eller den tro på, at danskerne behandler dem anderledes, er en af de årsager, der forhindrer indvandrerbørns tilknytning til det danske samfund og derved familiens tilknytning. En del af indvandrerbørnene siger, de ikke vil have en uddannelse, bare fordi danskerne ønsker det. Forventningen til dem om at tage en uddannelse forstås som tvang, der skubber dem ind i det danske system/samfund. De tror, at de skal have en uddannelse for danskernes skyld og ikke for deres egen. Det er måske derfor, at der er en tendens i indvandrersamfundet til at sende deres børn til islamiske skoler. Det kan både være for at beholde deres egen kultur og for at opdrage børnene i deres egen religion. Det er et forsvar eller en reaktion på danskernes forskelsbehandling.

OPSUMMERING

Hvis jeg skal prøve at samle op her til sidst, vil min slutkommentar være at: tredje-generationsindvandrere ikke har nogen arv/kapital fra den første og den anden generations indvandrere. De mangler en uddannelseskapital, der kan hjælpe dem til at tage en uddannelse og en tilknytnings og national kapital, der kan forbinde dem til Danmark, og som gør, at de ser Danmark som deres eget land og hjem.

Ønsket om at rejse tilbage og være selvstændige, det vil sige at være uafhængige af det danske samfund er en afgørende faktor i de kurdiske indvandreres liv i Danmark, hvilket samtidig forhindrer, at de kan tage en uddannelse og have fremtidsplaner. Måske er dette ønske en refleksion, der viser at de er ligeglade med anerkendelse fra det danske samfund, hvilket medfører at de søger efter anerkendelse i andre steder, hvor de kan styre deres egne liv på deres egne præmisser.

Behandlingen fra det danske system spiller også en vigtig rolle for om indvandrerbørn tager en uddannelse. Dårlig behandling og skammen over at være økonomisk afhængig af Danmark er årsagen til, at mange indvandrerbørn isolerer sig fra det danske samfund og danner deres eget. Hjemlandet/oprindelseslandet eksisterer altid som en tryghedsbase/alternativ i forhold til Danmark. De finder ly i oprindelseslandet, ikke i Danmark. De tror måske, at de på den måde kan beholde deres selvrespekt og være ligeglade med den respekt eller anerkendelse, de forventer af det danske samfund.

Måske er tiden moden til, at vi anskuer problemet fra flere vinkler og holder op med at forklare alting ud fra evnen til at mestre det danske sprog og skyde skylden på den enkelte, der ikke taler godt dansk og ikke klarer sig godt i skolen. Sociolog Richard Sennett mener, at *“Det positive ved anerkendelse og det negative ved den sociale ære udstikker gensidighedens poler”* (Sennett 2003:75). Det vi måske oplever i Danmark, er det modsatte, det negative ved slægtens anerkendelse og det positive ved den sociale ære øger gensidighedens poler.

FOTOS FRA KURDISTAN: ZBIGNIEW KOSC

Noter:

1. Min opfattelse af indvandrer generationer er anderledes i forhold til den definition, der bruges generelt, da jeg mener, at vi mister fokus på en mellemgeneration, hvis man bare skelner mellem første-generations indvandrere og deres efterkommere. Med første-generations indvandrere mener jeg, personer, som også selv er født uden for Danmark af forældre, som er født uden for Danmark. De er kommet til landet som gæstearbejdere. Anden-generations indvandrere er ligesom den første-generation født i udlandet af forældre, som også er blevet født i et andet land end Danmark. Til forskel fra den første-generation har deres forældre hentet dem til Danmark igennem familiesammenføring, da de var børn. Tredje-generations indvandrere er personer, som er født i Danmark af forældre, som er indvandrere.
2. Af hensyn til anonymitet er navnet Sehmuz opdigtet.
3. Forskningsprojekt (1999-2002): "Ja" – en dagbog om tvangs- og arrangerede ægteskaber (upubliceret).

Litteratur

- Hummelgaard, Hans og Nielsen Chantal Pohl (2006), *Får Indvandrerbørnene en reel chance?*, Berlingske Tidende 14. december 2006, 2. sektion, magasin, side 13.
- Mogensen, Mogens S. (2005), *Dåb og religionsskifte*, Unitas Forlag, Frederiksberg
- Nielsen, Helena Skyt (2002), *Uddannelse og den sociale arvs betydning- med særlig fokus på efterkommere*, AMID Working Paper Series 11/2002.
- Rezaei, Shahamak (2002), *Indvandrerjede virksomheder*, AMID Working Paper Series 8/2002.
- Sennett, Richard (2003), *Respekt i en verden af ulighed*, Hovedland, Højbjerg.
- Schmidt, Garbi og Vibeke Jakobsen (2000), *20 år i Danmark. Børn af Gæstearbejderne*, Social Forskningsinstituttet.
- Ucok, Mine (2006), *Transnational Consumption Practices for Social Mobility: A study of Turkish Immigrants in Denmark*, AMID Working Paper Series 58/2006.

Mustafa Kemal Topal er kurder og politisk flygtning fra Tyrkiet. Han har boet i Danmark siden 1996. Han har arbejdet med tvangs- og arrangerede ægteskabs problematikker, siden han kom til landet. Har en Bachelor grad i psykologi fra Roskilde Universitetscenter, og læser i øjeblikket videre til kandidat i Internationale Udviklingsstudier på Roskilde Universitetscenter.